

LINDÅS KOMMUNE

POLITISKE RÅD OG UTVAL

INNSPEL TIL KOMMUNEPLANEN SIN SAMFUNNSDEL

23. februar 2017

Innhald

Innleiing og metode	3
Temaoversikt	4
Eldrerådet	5
Levekårsutvalet	8
Plan- og miljøutvalet	13
Råd for menneske med nedsett funksjonsevne	18

Innleiing og metode

Som ein del av medverknadsopplegget med kommuneplanen sin samfunnsdel har prosjektgruppa arrangert arbeidsmøte med politiske råd og utval. I veke 3 hadde vi møte med råd for menneske med nedsett funksjonsevne (RMNF), eldrerådet, levekårsutvalet og plan- og miljøutvalet.

I alle møta tok vi utgangspunkt i det same arbeidsheftet, som består av ein presentasjon av dei åtte hovudtema for kommuneplanen sin samfunnsdel:

- Regionsenterutvikling
- Industri og næring
- Attraktive nærmiljø
- Kultur og frivillig arbeid
- Klima og miljø
- Livsmeistring og fellesskap
- Kommunale tenester
- Samfunnstryggleik og beredskap

I arbeidsheftet er det ei kort innleiing til kvart hovudtema og nokre spørsmål vi har kalla «tankespinn». Målet med innleiinga er å få representantane på sporet av temaet, og få dei til å tenkje på kva som er viktig for dei og gruppa dei representerer. Det var ikkje meininga at representantane skulle svare direkte på desse spørsmåla.

Grunnlaget for diskusjonen i råda og utvala er basert på fire faste spørsmål til kvart tema:

- Kva er utfordringane til Lindås kommune?
- Kva synes du er bra?
- Korleis skal vi ha det i Lindås kommune, og kva kan vi gjere for å få det betre?
- Korleis kan vi ta vare på det som er bra?

Alle råda og utvala fekk valet mellom å diskutere samla eller i grupper. Dei ønskte å diskutere samla. Denne rapporten er ei oppsummering av kva som blei sagt i møta. Innspela er ikkje lista opp i prioritert rekkjefølgje. Dette er opne innspel, som vi vil bruke vidare i det politiske arbeidet. Det er viktig å presisere at innspela ikkje er politiske vedtak, og difor ikkje bindande for den vidare prosessen.

Innspela frå råd og utval utgjer kvar sitt hovudkapittel i denne rapporten, og blir eitt av fleire innspel til den politiske prosessen som startar etter 23. februar 2017. Då blir alle innspel frå heile medverknadsperioden overlevert til formannskapet, som er styringsgruppe for arbeidet med kommuneplanen sin samfunnsdel. I mars skal både formannskapet og kommunestyret arbeide med å lage mål og strategiar for ønskja utvikling i kommunen.

Tema i samfunnsdelen

1. Regionsenterutvikling

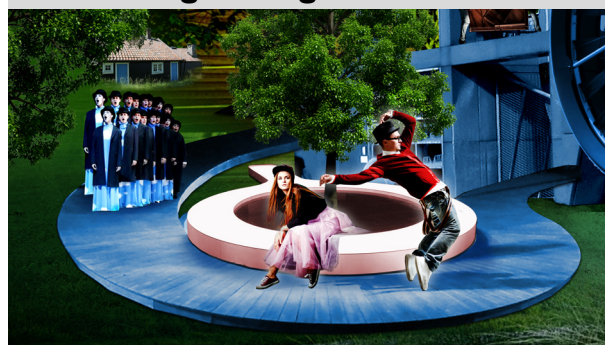
2. Industri og næring

3. Attraktive nærmiljø

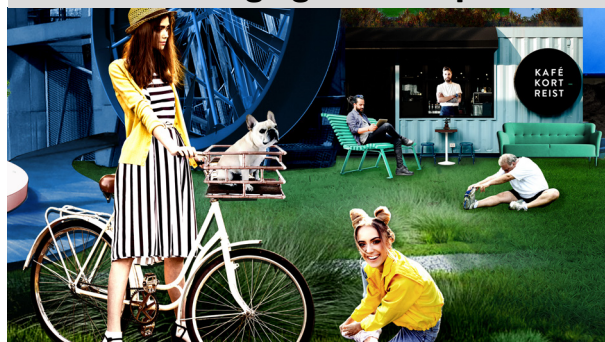
4. Kultur og frivillig arbeid

5. Klima og miljø

6. Livsmeistring og fellesskap

7. Kommunale tenester

8. Samfunnstryggleik og beredskap

Eldrerådet

Tema 1: Regionsenterutvikling

- Eit regionsenter må ha alle funksjonane som folk treng, og eit variert tilbod.
- Eit folkebibliotek til allsidig bruk. Det er eit ønske om eit bibliotek med bemanning, som kan rettleie innan litteratur, men også bidra til opplæring innan internettbruk og til å meistre ein digital kvardag.
- Mange eldre køyrer ikkje bil, og ikkje alle kan ta buss. Difor er det viktig at dei eldre har tilgang til transport. Det er synd at fleire eldre blir isolert fordi dei ikkje kjem seg rundt om på eigen hand.
- Samferdsel er difor kjempeviktig. Busstilbodet definerer kva som er sentralt og usentralt. Det blir viktig at folk brukar bussen og slik at ein opprettheld tilbodet.
- Vi treng ein kino i Knarvik. Eit kulturhus kunne rommet både kino, bibliotek, trimtilbod, og andre funksjonar.
- Noko anna folk treng i eit regionsenter er spesialhelsetilbod, til dømes hudlege og moglegheita til å ta røntgenbilete. Då slepper ein å reise til byen for all oppfølging etterpå og.
- Synd at Vegvesenet forsvann. Mykje som er bra i Knarvik, ein merker det når kvalitetane forsvinn.
- Vi treng fleire møteplasser og aktiviteter i Knarvik. Ein stad ein berre kan droppe innom. Eller ein stad der ein kan møtast, vere i rørsle, danse, prate, bruke heile kroppen og hovudet. Dette er godt for kropp og sinn.
- Mange pensjonistar møtes på Knarvik senter, sit på benkar og går på kafé.
- Ta vare på: Knarvik var ei stor utmark, og Knarvik har oppstått frå ingenting. Det har noko set sitt preg på staden, noko som får følgjer for stadidentiteten og folk sine røter til staden.

Tema 2: Industri og næring

- Er bekymra for framtida til dei unge med omsyn til arbeidsmoglegheiter i dag. Dei unge må få kome i gong med arbeidslivet, elles vil me oppleve negative ringverknader.
- Mange av dei unge fell utanfor arbeidslivet blir meir einsam og isolert.
- Mongstad har vore lokomotivet i samfunnet vårt. No må vi snu kursen over på noko anna enn olja. Det offentlege må hjelpe til med omstrukturering av bedriftene. Mange ungdommar er kreative, og dette må lokalsamfunnet prøve å nytte seg av. Ei slags rettleiingsteneste, eller kompetanserettleiing kan kanskje vere med å hjelpe?
- Nav lærar dei unge å skrive søknader, men det er jo ikkje noko å søkje på! Eg er redd for passiviteten. Ufaglærte får også stor konkurranse frå arbeidsinnvandrarar. At ungdom får eit negativt forhold til desse er i alle fall ein farleg utvikling (framandfrykt). Dette er ei farleg utvikling. Korleis kan Nav fange inn desse ungdomane, tilby, finne ei retning eller forme dei unge

Kven?

- Anna K. Valle
- Vendla Urdal
- Mary Karin Gjøsæter (vara)
- Eldbjørg Valle (vara)

til å gjere nye ting? Då må Nav ha ressursar til å gjere dette.

- Sjukeheimen treng mange nye hender, kan Nav og sjukeheimen samarbeide her? Kan ungdomane i større grad bli nytta her?

Tema 3: Attraktive nærmiljø

- På mindre stader tar folk gjerne meir ansvar for å skape et sosialt fellesskap? På Lindås organiserer dei «frivillegheta» fordi folk kjenner kvarandre.
- Det kan verke som om at folk i Knarvik ikkje har dei same banda og venter meir av kva det offentlege kan tilby?
- Ein må ta litt ansvar sjølv og.
- Ikkje alle aktiviteter må bli sentralisert til Knarvik. Vi vil ha levande bygder der folk har røtene sine frå. Mange eldre flytter til Knarvik når dei blir eldre, men held fram med å delta på sosiale aktiviteter der dei kjem frå.
- Alle må ikkje flytta til Knarvik! Kommunen må sikre areal til seniorbustader i sentrale strøk som på Ostereidet og Lindås, og i nærleiken av dei tenestetilboda som finnes.
- Lindås kommune er ei bra kommune å bu i.

Tema 4: Kultur og frivillig arbeid

- Bidrar frivillig med å strikke ullplagg til innvandrarak. Det er veldig meningsfullt å gi noko til folk som er så takksame.
- Det er kjempeviktig at unge blir inkludert i samfunnet vårt.
- Kommunen kan bidra med fasilitetar, gratis halltilbod i skuleferiane til dømes. Kanskje folk ønskjer å stille opp meir som frivillig dersom ein ikkje trenger å binde seg for lengre tid, men at folk kan melde seg til teneste litt ad-hoc.
- Det kunne vore kjekt med ein plattform kor frivillige kan møtast, utveksle erfaringar og få fagleg påfyll.

Tema 5: Klima og miljø

- Å ta vare på naturen som ressurs er veldig viktig. Der ein har lagt asfalt, har ein lagt asfalt. Vi må tenkje langsiktig i forhold til korleis vi bruker areala våre. Vi må ha grønne lunger i bustadområda våre. Dette er viktig for alle, og dei eldre.
- Grønne kvalitetar, urørt natur som stimulerer til fantasi og kreativitet.
- Barn treng område kor dei vaksne ikkje kan sjå dei heile tida. Elles kan vi risikere at fantasien og kreativiteten deira forsvinn.
- Kommunen må ikkje selje ut grønne områder til private investorar. Vi må tenkje langsiktig! (referanse Lonena)
- Kommunen må sørge for å ta vare på kulturlandsskapet.
- Det må bli lagt til rette for meir gang- og sykkelveg. Bra at dette kjem fleire stader no, for det er ei

utfordring at det er mange som sykklar i hovudvegen.

- Ein kan eigentleg ikkje fungere på landet utan bil. Å tenkje noko anna er utopi. Innfartsparkering kan vere ei god løysing, i nærleik til busshaldeplass. Men då må busstilbodet vere godt.

Tema 6: Livsmeistring og fellesskap

- Ungdomane må føle at nokon har brukt for dei. Å føle seg som ein byrde eller utgift er inga god kjensle.
- Einsemd er veldig individuelt. Ein må bidra litt sjølv. Hos eldre ektepar var det gjerne berre mannen som hadde sertifikat. Når kvinnene blir enker blir dei fort isolerte. Viktig at kommune stiller opp med transport til ulike arrangement eller daglege gjeremål. Det er mange som ikkje ringer rundt for å be om hjelp. Å be om hjelp er vanskeleg for mange eldre, dei vil ikkje vere til bry.
- Det ein skal vere obs på er at det er mange menn som blir veldig einsame når konene deira fell frå. Kvinner er ofte flinkare til å halde på sosiale relasjonar. Mange menn kan derfor bli meir einsemd enn kvinner når dei blir enke.
- At folk kan bu heime er ei kvalitet.
- Sjå på tvers av generasjonar. Finst det slike møteplassar eller arrangement i kommunen i dag?

Tema 7: Kommunale tenester

- Samfunnet blir meir spesialisert, og det eit behov for å kunne rettleie innbyggjarane dit dei skal.
- Mange ønskjer framleis å treffe eit menneske å prate med når dei leitar etter ulike tenester. Mange eldre er ikkje vant med å krevje noko som helst. Dei treng oppfølging så dei får dei tilboda dei treng, og til rett tid. Går det for lang tid kan fleire ende opp med å trenge enda fleire tenester. Det ballar på seg. Korleis få den hjelpa ein treng til rett tid?
- Viktig at det er tilbod i heile kommunen. Vite at folk kjem når du har brukt for dei. Det skapar tryggleik.
- Elles har vi eit godt tenestetilbod i kommunen.

Tema 8: Samfunnstryggleik og beredskap

- Sjølv om ein bur relativt sentralt i kommunen opplever ein at nettet fell ut ganske ofte. Utan nett er ein heilt hjelpelaus.
- Viktig at det er eit tilbod av nødvendige tenester i heile kommunen. Ein må vite at folk kjem når du har brukt for dei. Det skapar tryggleik.
- Ein tryggleik å kunne kome seg med kollektivtilbod til dei ulike tilboda ein treng, som lege etc.
- Kommunen må ha eit godt kunnskapsgrunnlag når dei planlegg nye bustadområde.
- Det er viktig at uttrykkingsapparatet er bra, at dei kjem seg fram dit dei skal. Trur det fungerer bra i dag.
- Eit apparat på dei som opplever traumatiske opplevingar som nedbrent hus, eller trafikkulukke. Finst det eit apparat for å følgje opp desse?
- Kjem beredskapen seg fram der han skal? Samle vegar, brøyting eller hindringar i vegen skapar problem for framkomsten. Eldre flytter frå distrikta på grunn av slikt.

Levekårsutvalet

Tema 1: Regionsenterutvikling

- Kommunen må ha eit bevisst forhold til kva kvalitetar i Knarvik kommunen vil ta vare på.
- Kommunen må ha tilstrekkeleg med areal til å utvide det organiserte idrettsmiljøet i Knarvik. Dette er viktig i eit folkehelseperspektiv.
- I regionsenteret må det bli sett av nok areal til fellesareal og rekreasjon.
- Kommunen kan planleggje med mange gode intensjonar, men det er ei utfordring at kommunen er avhengig av private investorar til gjennomføringa og mister dermed ein del makt.
- Å få til eit attraktivt og levande regionsenter kan kome alle innbyggjarane i kommunen til gode! Mange ungdomar søker eit større miljø enn det dei har i bygdene. Eit sterkt regionsenter med ulike tilbod som treff fleire kan bidra til at fleire ikkje reiser ut av kommunen på fritida.
- Kommunen må leggje til rette for allsidige bustadområde med gode oppvekstmiljø i Knarvik.
- Vi må ha eit inkluderande regionsenter med rom for alle. Eit mål må vere at folk reiser til Knarvik for å kose seg. Då må det bli lagt til rette for fleire møteplassar kor det kan til dømes kan bli arrangert utekonserter, felles grillfestar, storfamilietreff og leik. Slike møteplassar skapar eit godt miljø og gode fellesskap.
- Knarvik må innehalde meir enn butikkar og kontorarbeidsplassar. Det må vere liv der etter klokka 17.
- Ei utfordring for vidareutviklinga av Knarvik er trafikken og E39. Dårleg infrastruktur i dag gjer at folk tar bilen. Knarvik er så lite at ein eigentleg ikkje treng bil, men folk i Knarvik kjører mykje bil likevel. Det må bli lagt til rette for at fleire kan gå og sykle i Knarvik. Kan bysyklar vere eit alternativ?
- Parkering under bakken kan bidra til at fleire vel å gå og sykle.
- I arbeidet med å få fleire til å sykle må kommunen vere eit førebilete. Haldningsskapande og opplysningsarbeid.
- Kommunen må vurdere om bilen skal bli stengt ute frå nokre plassar i Knarvik. Dette er eit viktig spørsmål i ein samfunnsdel. Skal alle foreldre få lov å køyre born heilt fram til døra på skulen? Er dette ønskeleg, det er eit politisk spørsmål.
- Viktig at Knarvik senter er ein sterk aktør med eit gode tilbod og som driver god forretning.
- Regionsenterutvikling må byggje på lokal stadidentitet.

Kven?

- Asle Hetlebakke, leiar (Krf)
- Stina Cook-Mongstad (Ap)
- Anne Karin Angelskår Eknes (Krf)
- Vetlemøy Wergeland (Krf)
- Leidulv Brunborg (Ap)
- Øystein Reidar Moldeklev (Frp)

- Olav Magnus Steinsland (H)
- Anita Bakken (MDG)
- Ingeborg Myksvoll (Sp)

- Knarvik er regionsenter i dag, men med kommunesamanslåing i 2020 blir Knarvik kommunesenter. Radøy, Meland og Lindås burde hatt eit fellesprosjekt, som til dømes eit kulturhus. Eit allsidig kulturhus kor ein kan samlokalisere fleire kulturtilbod, kino og symjehall. Eit slikt anlegg er naturleg å leggje til Knarvik. Vi kan sjå til andre gode døme, som Førdehuset. Viktig at ein planlegg saman slik at vi får til noko godt for fellesskapet – eit regionalt kulturhus. Byggje opp felles identitet og eigarforhold til prosjektet.
- Det arkitektoniske uttrykket i Knarvik må vere eit sentralt tema i vidareutviklinga av regionsenteret. Viktig at det blir ein samanheng i området.

Tema 2: Industri og næring

- Vi har mange pendlarar i kommunen i dag, både til og frå kommunen. Desse tala er viktige å sjå opp mot kvarandre.
- Kommunen må leggje til rette for at nye verksemder og spennande organisasjonar ønskjer å etablere seg i kommunen.
- Det mangler ikkje på areal avsett til industri i kommunen, men kommunen må marknadsføre områda som attraktive.
- Det er positivt at Lindås har eit næringsfond og ein eigen næringssjef.
- Lindås kommune må vere eit inkluderande samfunn for alle og dermed leggje til rette for fleire arbeidsplassar for både dei med høg utdanning og dei ufaglærte.
- Lindås må vere ei JA-kommune og skape rom for gründerar.
- Kommunen må kjøpe tenester frå bedrifter som er etablert i kommunen.
- Mongstad er eit lokomotiv i kommunen, og vil vere det i mange år til. Det grønne skiftet må kome, men ikkje sparke bein under verdiskapinga på Mongstad.
- Vi må gjere greie for kva moglegheiter som finst i utviklinga av aquakultur.
- Vi må ikkje gløyma dei eksisterande verksemdene og berre tenkje på kva nye arbeidsplassar vi kan leggje til rette for. Mykje av nyskapinga i dag skjer i eksisterande verksemder.
- Vi har velferdsteknologi, det er veldig bra. Bymisjonen eller andre organisasjonar kunne etablere seg i kommunen, det kunne generert arbeidsplassar og skapt ein «spinn off».
- Kunne vi lagt til rette for fleire «hobbyarbeidsplassar», - marknadsplass, salsbu, torg?
- Mange flyktningar har jordbrukserfaring, kan vi tenkje meir på jordbruk, - primær og sekundærnæring?

Tema 3: Attraktive nærmiljø

- Kommunen må rydde i arealdelen, ta ut areal avsett til bustadutvikling som ikkje er attraktive, og opne opp for nye innspel på kor folk ønskjer å bu.
- Fellesskap og tryggleik er to viktige stikkord for kva som definerer eit godt nærmiljø. Offentlege tenester, som skule og barnehage er viktige for folk å ha i nærområdet sitt. Lege, butikk og tannlege er og viktige tilbod/tenester i nærmiljøet.

- Folk treng møteplassar og fellesareal som legg til rette for gode fellesskap. Dette er viktig for å halde liv i bygdene.
- Utfordringa er at færre folk stiller opp og bidrar til fellesskapet.
- Det må bli lagt meir til rette for gratis fritidstilbod på ettermiddag og kveld for born og unge i nærleiken av der dei bur.
- Det må bli lagt til rette for gode turmoglegheiter som er godt merka. «Brekkeløyper» bør bli etablert i nærmiljø og med parkering attmed.
- Det må bli lagt til rette for gode tilbod til barn og unge som ikkje ønskjer å vere ein del av organisert idrett. Aktiviteter som motorsport og parkor er attraktive for mange unge i dag.
- Bustadområde og område der folk ferdast må ha tilstrekkeleg med gatebelysning. Dette skapar tryggleik i nærmiljøa.
- Det må bli lagt til rette for sjøliv, bademoglegheiter og naustmiljø i kommunen. Dette har med livskvalitet å gjere. Viktig at det blir etablert nok offentlege båtopptrekk som gir tilgang for ålmenta.
- Mange unge har få plassar å vere. Det må bli lagt meir til rette for å etablere attraktive møteplassar for dei.

Tema 4: Kultur og frivillig arbeid

- Kommunen må leggje til rette for at fleire kan bidra som frivillig. Det ville vore nyttig med ein «sentral» som administrerer dei frivillige. Der kan folk melda seg. Kommunen må vere meir aktiv i å nå dei som kan vere interesserte i å bidra som frivillig. Mange eldre kan nyttast som elles har mykje tid og ønskjer å bidra men ikkje veit korleis.
- Eldsjelene må bli sett.
- Det må bli lagt til rette for ein møtestad for folk som ønskjer å bidra som frivillig. Dette kan vere eit nettverk ein kan søke hjelp til å søke midlar, rapportere etc.
- Frivillegsentralen må vere meir synleg.
- Kommunen skal ikkje organisere alt frivillig arbeid, men kan leggje til rette for at dei som ønskjer å vere frivillig kjem i gong med arbeidet.
- Redd for ei utvikling der kommunen skal leggje til rette for frivilligheita i kommunen.
- Eit mangfald av kulturtilbod er viktig, og kommunen må ha tilbod som inkluderer alle.
- Viktig å skape eigarskap til nærmiljøet, - då blir folk meir villige til å bidra og by på seg sjølv.
- Open gymsal og hallar som er gratis er veldig bra.
- Kommunen må leggje til rette for skaparverkstader kor pensjonistar, ungdomar og andre kan møtast og utvikle idear.
- Kommunen må ikkje overta for dei frivillige, men vere med på å sikre eit mangfald og vere tilretteleggjar for dei frivillige.

Tema 5: Klima og miljø

- Kommunen må leggje til rette for at innbyggjarane kan ta gode grønne val i kvardagen. Kan vi til dømes etablere rullande tannlegekontor? At tannlegen kjem til folk som bur usentralt? Nokre tenester vi kan desentralisere?
- Lindås er ein stor kommune, med spreitt busetting og folk er avhengige av bil til daglege gjeremål. Det er ei utfordring at det er dårleg kollektivtilbod ut til bygdene. Kommunen må leggje til rette for å samlokalisere ulike funksjonar for å minske bilbruk.
- Avfallshandteringa er godt tilrettelagt i kommunen.
- Kommunen må leggje til rette for «Grønt flagg ordning» i barnehagar og skular.
- Leggje til rette for høgskule- eller universitetsmiljø knytt til klimaforskning på Mongstad? Ikkje konkurrere med miljøet i Bergen, men samarbeide med det.
- Kan vi etablere el-ringbuss mellom Knarvik og Frekhaug med hyppig frekvens slik at folk slepper å ta bilen?
- Det må bli lagt til rette for fleire ladestasjonar for el-bil.
- Kommunen og innbyggjarane må stille grønne krav til industrien på Mongstad.
- Det må bli lagt til rette for innfartsparkering ved sentrale kollektivknutepunkt.
- Biosfære-prosjektet er viktig.

Tema 6: Livsmeistring og fellesskap

- Mange orkar ikkje all den organiserte aktiviteten. Difor er det viktig at det blir lagt til rette for fleire lågterskeltilbod og drop in-tilbod. Open hall er til dømes eit godt tilbod, mange likar godt denne uformelle arenaen.
- Mange er einsame fordi dei ikkje kjem seg ut. Her kunne frivilligsentralen vore meir sentral. Kommunen må leggje til rette for ulike løysingar for ulike aldersgrupper.
- Det må bli lagt til rette for aktivitetar og kulturtilbod som inkluderer dei som er litt annleis.
- Lag og organisasjonar må lage eigne planar for korleis dei jobbar med inkludering.
- Ei kjensle av livsmeistring er veldig individuelt.
- Kommunen må leggje til rette for fleire uformelle møteplassar kor ein kan treffe andre. Dette kan bli viktige arenaer for fellesskap også for dei som ikkje blir invitert til sosialt samvær.
- Det må bli lagt til rette for «Fritidskompis-ordning», som kan fungere litt som ein besøksven eller støt-tekontakt. Dette kan bli organisert gjennom idrettslag, gjerne med støtte frå kommunen.
- Vi må leggje til rette for eit samfunn som inkluderer alle.
- Livsmeistring handlar om å ta vare på eiga helse, og på kva ein gjer for at helsa skal vare livet ut. Musklar er ferskvare, difor er det viktig at folk er fysisk aktive. Dette er viktig for folkehelsa og for livskvaliteten.

Tema 7: Kommunale tenester

- Dersom kommunen firar litt på krava til taushetsplikta kan det bli lettare å ta i bruk frivillige.
- Det må bli lagt til rette for kort ventetid på kommunale tenester, særleg innan støttekontakt-ordninga, ppt, bup.
- Det må bli lagt til rette for betre samarbeid mellom kommunale tenester og dei frivillige.
- Kommunen må generelt bli betre på informasjonsflyt, kommunikasjon og service i møte med innbyggjarane. Alle spørsmål fortener svar. Dette gjeld spesielt byggjesaksavdelinga.
- Det må bli lagt til rette for same medverknadsprosess som er gjort med samfunnsdelen når kommunen skal arbeide med arealplanen. Det er positivt at kommunen ønskjer å involvere flest mogleg, og at dei drar ut til folk der dei er. Mange innbyggjarar ønskjer å kome med innspel, men dei veit ikkje veit kor dei skal sende dei.
- Generelt er Lindås kommune god på kommunal tenesteyting.
- Dei kommunale tenestene er lovregulerte, og lovkrava må bli følgt opp.
- Vi må alltid jobbe etter verdiane og visjonen til kommunen: tenestevillig, kvalitetsbevisst, inkluderande og framtidsretta.

Tema 8: Samfunnstryggleik og beredskap

- Tryggleik for å ha straum er viktig.
- Beredskapsplanar og gode rutinar ved kriser må vere oppdatert. Rutinane må vere innarbeidd slik at folk veit kva dei skal gjere.
- Det må bli lagt betre til rette for breiband og omsorgsteknologi i heile kommunen.
- Kommunen må ha gode beredskapsplanar som tar høgde for overvasshandtering med meir ekstremver og nedbør.

Plan- og miljøutvalet (PMU)

Tema 1: Regionsenterutvikling

- Vi treng å utvikle eit attraktivt regionsenter, men ei utfordring er at utviklinga av Knarvik sentrum tar lang tid.
- Trafikken internt i Knarvik og E39 gjennom sentrum er ei utfordring for utviklinga av regionsenteret.
- Korleis gjere Knarvik attraktiv? Knarvik må bli utvikla med gode, allsidige tilbod som får folk til å ønskje å opphalde seg i der. Symjehall og kino vil bidra til eit attraktivt regionsenter.
- Det må bli lagt til rette for at det blir nærleik mellom tilboda i sentrum og gode forbindelsar til dei sentrumsnære grøntområda. Eit regionsenter med urbane kvalitetar tett på rekreasjonsmoglegheiter og «bygda» vil vere ein kvalitet.
- Det er ei utfordring at vi ligg tett på Åsane og Bergen og difor opplever ein del handelslekkasje.
- Det er viktig at Knarvik er eit kollektivknutepunkt slik at Knarvik blir ein naturleg stad å stoppe. Dersom infrastrukturen er på plass vil det bli meir attraktivt å etablere fleire arbeidsplassar her.
- Arealforvaltning er viktig. Kva tenester skal vere tilgjengelege i Knarvik, og kva tenester kan vere lokalisert i nærsentra?
- Kommunen må ta vare på dei grønne verdiane i Knarvik.
- Korleis kan vi marknadsføre Lindås kommune som ein reiselivsdestinasjon? Då må vi ha eit attraktivt regionsenter folk også kan ha glede av. Kanskje vi kan etablere eit turistkontor i Knarvik?
- Ta vare på kvalitetane samtidig som ein veks er viktig. Knarvik har mange gode kvalitetar i dag vi må ivareta, til dømes kyrkja, nærleik til naturen, idrettshallen, godt idrettsmiljø, legekantor og legevakt.
- Å utvikle Knarvik som regionsenter må ikkje bety at vi byggjer ned bygdene utanfor. Vi må leggje til rette for at folk kan bu i heile kommunen i alle livsfasar, og ikkje tømme bygdene for ei aldersgruppe. Det er viktig å ha aldersmangfald i heile kommunen.
- Kva omdømme skal regionseteret vårt ha, og korleis skape eit positivt og ønska omdømme? Vi må framsnakke kommunen, og invitere media, lokalavisene og bruke ulike kanalar til informasjon (ref. oppslagstavle for Meland).
- Det er viktig at regionsenteret vert utvikla i fasar. Det må bli lagt til rette for eit mangfald i Knarvik,

Kven?

- Ståle Juvik Hauge, leiar (Ap)
 - Jørgen Herland (Sp)
 - Bent Risøy (Krf)
 - Malin Helene Knudsen (Krf)
 - Sæbjørg Hageberg Kjeka (Krf)
 - Andreas Dyngen (Frp)

- Gro Anita Høgquist (Frp)
 - Ingrid J. Fjeldsbø (H)
 - Thomas Larsen (H), vara for Karl Vågstøl
 - Hogne Brunborg (Ap)

med eit mål om at regionsenteret blir ei arena og samlingssted for ulike menneske i alle livsfasar.

- Kommunen må vere på tilbodssida når det gjeld moglegheita til å etablere seg i regionsenteret, både ved å leggje til rette for sentrumsnære industri- og næringsareal og areal til ulike bustadtypar.
- Vi bør ha røntgen og fleire spesialisthelsetenester i Knarvik.

Tema 2: Industri og næring

- Vi treng areal å tilby dei som ønskjer å etablere næring i kommunen.
- Vi har mykje bra det er viktig å ta vare på. Eikanger, Mongstad og Dampen må vi ta vare på.
- Det er viktig at vidaregåande skule opprettheld fagtilbodet i kommunen, dette for å halde på ungdommen.
- Lindås kommune treng fleire arbeidsplassar til høgt utdanna. Til dømes bør spesialisthelsetenester vere lokalisert her. Mange innbyggjarar bruker mykje reisetid for å nå slike tilbod.
- Kommunen må ha gode system for fiskeoppdrettsanlegg.
- I sentrale områder er det mangel på areal til næringsutvikling. Som utkantkommune, korleis skal Lindås kommune gjere seg attraktive ein svingande marknad? Lindås kommune må vere forutsigbar og ha lang-siktige perspektiv innan arealutvikling med tanke på å avsette areal til næringsutvikling. Kommunen må vere meir løysingsorientert og gripe sjansar når dei byr seg.
- Legg til rette for næring og industri, så kjem resten av samfunnet etter. Vi må vere bevisste på kor vi plasserer areal til industri og næring slik at vi etterpå har plass til å byggje bustader i tilknytning til desse areala. Kommunen må styre desse funksjonane slik at vi får den utviklinga vi ønskjer.
- Kommunen må satse meir på lærlingar. Kanskje dette kan bidra på å halde dei i kommunen?
- Vi må kartlegge kva moglegheiter som finst innan aquakultur.
- Turistaktiviteten er forsvinnande liten, dette bør kommunen fokusere meir på.
- Plan- og miljøutvalet ønskjer å løfte primærnæringene (landbruk, fiske) som eige tema i samfunnsdelen. Landbruk bør vere ei næring kommunen prioriterer og legg til rette for. Å leggje betre til rette for primærnæringane kan bidra til å gjere kommunen endå meir attraktiv.

Tema 3: Attraktive nærmiljø

- Ei utfordring i kommunen er at det er mange bygdelag som forsvinn. Det er eit behov for tiltak for å styrke frivilligheita. Dette kan mellom anna bli gjort ved å synleggjere dei støtteordningane som eksisterer. Kommunen bør leggje til rette for økonomisk støtte til bygdelag.
- Kommunen må leggje til rette for at folk kan bu i bygdene gjennom heile livet, til dømes ved at barnehagar og skular blir etablert i nærleiken av bustadområda.
- Møteplassar er viktige for å skape gode nærmiljø. Mange saknar felles møteplassar, spesielt i nye bustadområde.
- Kommunen må leggje til rette for møteplasser kor folk kan møtes på tvers av alder.

- Vi manglar tilgang til gode offentlege badeplassar i kommunen.
- Møteplassar med lågterskeltilbod er det behov for i kommunen. Leggje til rette for at folk kan arrangere fellestillstellingar til 17. mai og St. Hans. Det må bli lettare å få økonomiske midlar frå kommunen til aktivitet som fremjer fellesskap og nærmiljø i heile kommunen. Dette kan førebygge einsemd som er ein utfordring i samfunnet vårt i dag.
- Attraktive nærmiljø kan bli definert ulikt av ulike menneske. Eit attraktivt nærmiljø vil variere kor hen i kommunen du er, dette følgjer også samfunnstrendar. Eit godt nærmiljø i Knarvik vert kanskje definert annleis i Knarvik enn i distrikta? Difor må kommunen kunne tilby ulike typar bustadområder med ein miks av bustadtypar slik at vi får eit mangfald i bustadområda.
- Kommunen må også kunne tilby «startbustader» til folk som av ulike grunner treng litt hjelp til å kome inn på bustadmarknaden.
- Mange seier dei er einsame på dei større plassane i kommunen. Korleis styrke fellesskapet her? Viktig med felles møteplassar.
- Det er viktig å ha andre tilbod enn idrettsanlegg. Lindås kommune må kunne satse meir på lokale ting, tenke annleis, gi støtte til leikeplass, badeplass, grendelag, kajakklubb. Det handlar om å finne areal til dei myke verdiane.
- Kommunen må ha meir fokus på breiband der folk bur. Dette er avgjerande for at folk kan bu i heile kommunen.
- Pendling mellom bustad til arbeid kan påverka tilhøyrigheita til eiga nærmiljø. Kommunen bør difor legge til rette for at folk kan bu tett på der dei arbeider.
- Det er ulike ting som gjer det attraktivt i Knarvik og i de ulike bygdene. I eit historisk perspektiv var det kaiane som var møtestad i si tid, så blei det senteret og no er det fjelltoppen. Samfunnet er i endring og utvikling.

Tema 4: Kultur og frivillig arbeid

- Kulturtilbodet i Lindås kommune er for smalt. Vi er gode på til dømes korps og idrett, men saknar eit større mangfald av kulturtilbod som treffer fleire.
- Lettare å få ting til i frivilligheita dersom kommunen hadde vore meir positiv, vore meir tilretteleggjar.
- Open hall er eit inkluderande og gratis kulturtilbod.
- Mange ungdomar driver ikkje med idrett, og då er det ikkje mange tilbod til dei. Å leggje til rette for til dømes motorsport kunne vore svært positivt for mange unge.
- Vi mangler eit symjebasseng. Et slikt anlegg kan også vere attraktivt for nabokommunane.
- Legge til rette for «gaming»-møteplassar.
- Samlokalisere fritidsaktivitane for barn, unge, vaksne. Vi må gjere det enklare for folk i kvardagen.
- Kyrkja og kristne organisasjonar blir drive veldig godt i dag.
- Informasjonen knytt til kva som skjer i kommunen er ikkje så god. Nettsida til kommunen kan bli enda

betre på dette. Når vi brukar internett må vi gjere det optimalt.

- Vi treng fleire kulturtilbod som ikkje er knytt til kristne organisasjonar, slik at dei samlar fleire.
- Frivillig arbeid skal vere frivillig. Det offentlege skal vere med å støtte det som kjem frå grasrota. Skulen skal ikkje drive alt av fritidstilbod. Støtte eldsjelenene.
- Alle kulturtilbod må ikkje skje i Knarvik.
- Ved å samlokalisere kulturtilbod og fritidstilbod der folk bur og oppheld seg kan fleire delta.
- Korleis nå unge og andre som isolerer seg? Lindås kommune treng ein ungdomskoordinator som samlar dei unge til fellesaktiviteter. Ungdom ønskjer å vere med annan ungdom. Ein slik fellesarena bør vere uavhengig av skulen.
- Kommunen kan ikkje ha alle tilbod og tenester aller stader. Kva tilbod skal vi ha kor?
- Frivillige lag og organisasjonar treng frivillige til drift. Kommunen bør kunne tilby verkemiddel slik at dei kan rekruttere frivillige, og dermed leggje til rette for levande bygder.
- Frivilligheita minskar. Kommunen må bli ein tydelegare støttespelar for frivilligheita. I dag blir det ikkje opplevd som eit godt samarbeid. Kan kommunen også bidra til haldningsendring med tanke på å gjere frivillig arbeid meir attraktivt?

Tema 5: Klima og miljø

- Lindås er ein kommune som er god på kjeldesortering og energistyring i offentlege bygg.
- Det finst mange generelle utfordringar på dette området, og mange av desse gjeld også for Lindås kommune. Kollektivtilbodet i kommunen er ikkje godt nok, og samkøyring er ikkje organisert godt nok. Dette handlar om haldningar. Kan kommunen ha ein samfunnskoordinerande rolle og vere eit opplysningsorgan og førebilete? Mykje blir bestemt på stortingsnivå, men kommunen må følgje opp lokalt og alle må bidra. Vi kan til dømes kaste mindre mat og vi må redusere eigen bilbruk.
- Det er ei utfordring at folk har store reiseavstandar og difor er avhengig av bil som framkomstmiddel. «Tidsklemma» gjer det også vanskelig å ta i bruk eksisterande kollektivtilbod som er dårleg.
- Punktutsleppet på Mongstad er høgt, men kommunen må likevel leggje til rette for at folk kan gjere gode grønne val. Kommunen kan bidra ved å gi støtte til grønne bedrifter, ha parkeringsrestriksjonar i Knarvik, etablere fleire ladestasjonar for el-bil og leggje til rette for innfartsparkering ved kollektivknutepunkt.
- Kommunen må leggje til rette for å kunne foredle mest mogleg lokalt.
- Kommunen er ein stor arbeidsgjevar som må ha gode rutinar og haldningar til klima- og miljøtenking. Dette får gode ringverknadar.
- Kommunen har eit stort ansvar for korleis vi nyttar areala våre, både med tanke på samlokalisering av funksjonar og at vi dimensjonerer for meir ekstremver og våtare klima i arealplanlegginga. Ta omsyn til nasjonale og internasjonale føringar.
- Vi må gjennomføre biosfæreprosjektet.
- Kommunen må leggje til rette for at vi kan nytte vekselvarme frå Mongstad. Skal samfunnsdelen sei

noko om fjernvarme og passivhus?

Tema 6: Livsmeistring og fellesskap

- Vi må leggje til rette for eit samfunn som har plass til ulikskap og som har god tilgjengelegheit.
- Ei utfordring i kommunen i dag er einsemd. Det må bli lagt til rette for inkluderande fellesskap for alle innbyggjarar, og med konkrete tiltak retta mot eldre. Kommunen må ha større fokus på å nytte oppegåande eldre som ein ressurs.
- Mange unge sliter i dag. Vi må vere fleire synlege vakne, som visar at dei er god nok. Tilgang til tenester som helsesøster og telefonteneste. Må ha slike tilbod i heile kommunen.
- Vi må få tak i eldsjelene, skape eit samfunn der folk engasjerer seg, der folk vil vere med.
- Vi må ha tilstrekkeleg med lågterskeltilbod i Lindås kommune. Vi må ha ein diskusjon på kva lågterskeltilbod vi skal ha i kommunen.
- Vi må ta vare på dei frivillige. Korleis kan vi bli betre til å kople frivillige med sjukeheimen?

Tema 7: Kommunale tenester

- Lindås kommune leverer generelt god tenesteyting i dag. God profesjonalitet i alle ledd.
- Den største utfordringa kommunen står ovanfor no er vegen fram til kommunesamanslåinga. Korleis finne fram til beste «praksis»? Korleis skal vi tilpasse oss, og kven skal tilpasse seg?
- Kommunen må ha ein praksis som gjer at folk opplever å ha gode tenester. Dette handlar om å skape eit godt omdøme.
- Mange innbyggjarar opplever ikkje at kommunen har ei god nok byggjesaksavdeling. Kommunen har ei utfordring når det gjeld omdømme på dette området. Mykje av problemet kan bli løyst gjennom god informasjon, kundebehandling og kommunikasjon. I tillegg kan byggjesaksavdelinga bli meir synleg i prosessen og betre rettleie søkjar undervegs i prosessen.
- Kommunen må setje av nok areal til offentlege føremål i nye bustadsområde, sikre sosial infrastruktur.
- Viktig med ein digitaliseringsprosess innan kommunale tenester.
- Det er viktig at innbyggjarane opplever å kunne samarbeide med ein serviceorientert kommune.
- Det er ein trend i kommunen at fleire vel privatskular framfor dei kommunale. Det er ei utfordring at vi ikkje veit kvifor. Slik kunnskap er viktig å ha for at kommunen skal kunne gi gode kommunale tenestetilbod.
- Vi har gode tenester i pleie og omsorg.
- Byggesak jobbar med endringar, det har skjedd forbetringar. Byggesaksvakta er eit flott tiltak.

Tema 8: Samfunnstryggleik og beredskap

- Lindås kommune har generelt god beredskap i dag.
- Ei utfordring er at beredskapsplanane må vere kjent for dei som skal utføre dei.

Råd for menneske med nedsett funksjonsevne (RMNF)

Tema 1: Regionsenterutvikling

- Det manglar eit kulturhus sentralt i Knarvik. Kyrkja er kjempeflott å vise fram, men ikkje alle ønskjer å gå i kyrkja, det må vi ha respekt for. Eit kulturhus må vere eit allbrukshus og innehalde scene for konserter, kino, bibliotek, eit symjebasseng, kontorarbeidsplassar (administrasjon). Alt samlokalisert i eit stort, skikkeleg kulturhus. Eit kulturhus i Knarvik må også romme aktivitetar for funksjonshemma. Sjå til andre, som til dømes kulturhuset i Førde. Vi må sjå på det samla, samarbeide tverrsektorielt for å få til dette.
- Kva kan vi vise fram i Knarvik? I dag er det vanskeleg å vise fram historia vår. Vi treng fleire møteplassar og fleire lågterskeltilbod.

Tema 2: Industri og næring

- Veldig positivt at kommunen har tilsett ein eigen næringssjef. Kommunen er avhengig av å leggje til rette for nye verksemder.
- Kommunen har behov for bedrifter for folk som av ulike grunner fell ut av arbeidslivet. Mange har arbeidslyst, men treng litt meir oppfølging enn andre arbeidstakarar. Ein treng ikkje nødvendigvis eigne bedrifter til dette, men at verksemder må stillingar til denne typen arbeidstakarar. Bedrifter kunne til dømes fått økonomisk støtte til dette. Å delta i arbeidslivet er viktig for mangel Dette kunne vore eit desentralisert tilbod i kommunesentra og som til dømes Ostereide og Lindås i tillegg til Knarvik. Viktig at det er reell arbeidsutprøving som førar til jobb, ikkje berre ein praksis ein får halde på med nokre månader. Viktig at folk får bruke arbeidsevna si.
- Vidaregåande skule har mange ulike liner som skapar mykje kunnskap hos dei unge. Korleis kan vi nytte oss av denne kunnskapen og halde på dei unge?

Tema 3: Attraktive nærmiljø

- Kommunen må byggje fleire bustader til funksjonshemma. Det har ikkje vore bygd dei siste ti åra, det må skje i dei neste ti. Viktig å få dette inn i kommuneplanen sin samfunnsdel.

Tema 4: Kultur og frivillig arbeid

- Ein samfunnstrend no er at eldre skal bu heime lengre. Kommunen sparar pengar på at dei bur heime. Kanskje kommunen kan bruke nokre av pengane dei sparar på trivselstiltak? Då får kommunen utrolig mykje att for pengane.
- Kommunen må bli flinkare å leggje til rette for med-levar-turnus. Kjempepositivt for dei som bur der, og at det blir meir familiefokus. Tilsette og bebuarar er nøgd med denne ordninga. Å finne dei beste løysingane for alle handler om godt leiarskap. Med-levar-turnus kan skape gode arbeidsforhold for mange og skapar stabilitet. Kan denne ordninga også bli nytta på dementavdelingar? Det er eit ønskje at kommunen legg til rette for med-levar-turnus og langvak- tar i dei ulike avdelingane.

Kven?

- Vetlemøy Wergeland, leiar (Krf)
- Øystein Reidar Moldeklev, nestleiar (Frp)
- Bente Orlen Westervik
- Reidar Knutsen

- Kva tilbod får dei som skal bu heime lenger? Blir desse følgt opp på ei god måte? Vil skryte av velferdsteknologien. Teknologi skal fungere som ei ekstra hjelp, ikkje vere ei erstatning. Men vi må hugse på at omsorgsteknologien ikkje fungerer like godt for alle.

- Frivilligheit – skal det vere eit kommunalt ansvar?

Tema 5: Klima og miljø

- Ikkje bygg ned grøntområda sentralt i Knarvik og rundt der folk bur! Det er ein stor kvalitet.
- Busstilbodet er så dårleg at det er få som kan nytte seg av det.
- Det er trygt å sykle i Knarvik og mot Alversund. Men generelt i kommunen vert det opplevd som utrygt. Å kunne sykle trygt til jobb ville vore eit enormt løft.

Tema 6: Livsmeistring og fellesskap

- Ein samfunnstrend i dag er at folk har mindre tid, også i Lindås kommune. Vi manglar møteplassar i kommunen, og andre møteplassar enn idrettsarenaer. Radøy har symjehall, det er eit stort sakn i Lindås kommune. Ikkje alle ønskjer å delta i eit lag eller foreining, ikkje alle meistar krava som vert stilt der. Difor er det mange menneske vi ikkje når.
- Brekkeløypa er eit godt rekreasjonstilbod i Knarvik. Kommunen må passe på dei grøne områda sentralt i Knarvik, at vi ikkje må til Gladidhaug for å gå på tur.
- Alle må bli sett! Ungdomar treng fellesskap og møteplassar med lågterskeltilbod. Det er viktig at dei kan treffe anna ungdom med felles interesser. Ikkje alle likar fotball. Veldig mange faller utanfor vanleg hall-idrett.
- I Knarvik har vi nokre gode tilbod for dei som fell utanfor, men desse aktivitetane er det stort press på. Klatrehallen på Lindås er fantastisk.
- Vi treng ein symjehall i kommunen – dette skapar grunnlag for familiesamhald og fysisk aktivitet. Ein symjehall bør vere lokalisert i Knarvik som er regionsenter. Redusere sjukefråvær. Godt tiltak og for dei med nedsett funksjonsevne.

Tema 7: Kommunale tenester

- Trivnad og tryggleik er det aller viktigaste for menneske.
- Kommunen må leggje til rette for å behalde dei frivillige, samfunnet er avhengig av dei. Det må være givande! Det er her kommunen kjem inn. Leggje til rette for at det er kjekt. Kan kommunen etablere ein slags «bank» med frivillige: Kommunen har ei liste over folk dei kan bruke? Eks: Drikke kaffi og handle med Olga 93 år. Dette kan også bidra til å redusere einsemd. «Den aller største gleda eit menneske kan ha er å gjere andre glad».
- Mange, spesielt unge, har behov for støttekontakt. Ungdomar må få gjere det som er kjekt for ungdomar, og dei treng eit variert tilbod i kvardagsaktivitetar. Dette er ei rimeleg ordning for kommunen. Støttekontaktane gjer ein kjempejobb! Til dømes er det tilbod om hytteturar, men få ungdomar får nytta seg av det.
- Nokre gonger ønskjer ein ikkje å vere så synleg, det kan være stigmatiserande å ha støttekontakt.
- Bufellesskap: dei som jobbar der skal overta for foreldra. Då må dei ha tid til å sitte ned ei stund, prate,

tid til å ha litt kvalitetstid med brukarane. Det handler om at kommunen har respekt for at dei er der dei er. Dei er enkeltmenneske med ulike behov og ulike interesser.

- Kan vi få ei eiga avdeling for dei litt yngre på gamleheimen? Slik at vi kan tilby dei ein kvardag der dei trivst betre, meir tilrettelagt for denne gruppa. Lokaliseringa er ikkje alltid så viktig, men å ha eit fellesskap og tilbod som passer for dei er det. Eksempel: pub på aldersheim.
- Barn med spesielle behov: Meir avlastning for foreldre, men i dag er kapasiteten for lita. Dette også for å skape eit fellesskap for ungdomane i eit fellesskap der foreldra kan vere trygg for dei. Her kjem og frivilligheita inn. Privat avlastning er veldig vanskeleg å få til. Desse gode menneska er vanskelege å få tak i. Må vere strenge krav til kven ein tilsett. Vi må og ha respekt for dei som jobbar med dette – vi må verdsette dei meir økonomisk (løn).

Tema 8: Samfunnstryggleik og beredskap

- Brannvesenet har for sårbar tilkomst til Knarvik. For mange sperringar, anten parkerte bilar eller andre hindringar. «Gymnasbrekka» frå Isdalstø til Knarvik har mange barrierar.
- Beredskapen, som brannvesenet til dømes, er kjempebra! God struktur og gode rutiner.
- Ambulansefolket er fantastisk flinke. All honnør til dei som driv med beredskap i denne kommunen. Men det er avgjerande at folk er lokalkjent.
- Beredskapsteamet fekk testa seg under stormen Nina januar 2015. Opplevde å få både god informasjon og god hjelp. Sakna berre meir informasjon frå BKK.
- Er det gale nok er luftambulansen i Lindås på om lag 7 minutt, så vi er heldig her i kommunen.

